

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ปัญหา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาหาที่มาและวิวัฒนาการของคำสองพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วย <กระ-,กะ-> ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลคำ<กระ-,กะ-> จากภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่น ภาษาไททั้งที่อยู่ในและนอกประเทศไทยและภาษาตระกูลอื่นที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วมาเปรียบเทียบหาที่มาของคำ<กระ-,กะ-> และได้เก็บข้อมูลคำ <กระ-,กะ-> จากเอกสารตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ตอนต้นรัตนโกสินทร์ตอนกลาง จนถึงสมัยปัจจุบันเพื่อดูวิวัฒนาการของคำ <กระ-,กะ-> ในการศึกษาที่ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า คำ <กระ-,กะ-> ในภาษาไทยเป็นคำที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่โดยมีที่มาจากหลายสาเหตุ คือ เกิดจากการยืม เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในภาษาและเกิดจากการสร้างคำขึ้นใหม่

5.1.1 ที่มาของคำ <กระ-,กะ->

ผู้วิจัยนำคำ <กระ-,กะ-> จากพจนานุกรมต่างๆ จำนวน 765 คำ มาศึกษาเพื่อหาที่มาของคำ จากการศึกษาพบว่า คำ <กระ-,กะ-> มีที่มาจากหลายสาเหตุคือ มาจากการยืม จากการสร้างคำขึ้นใหม่ และคำส่วนหนึ่งยังไม่ทราบว่ามีที่มาอย่างไร และสาเหตุทั้ง 3 ทำให้เกิดคำ <กระ-,กะ-> ในสัดส่วนต่างกัน

คำ 765 คำคิดเป็นจำนวนเต็ม 100% ในจำนวนนี้พบคำ <กระ-,กะ-> ที่เป็นคำยืม 210 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 27 เป็นคำสร้างใหม่จากคำร่วมเชื้อสาย 22 คำคิดเป็นอัตราร้อยละ 3 เป็นคำสร้างใหม่จากคำไทยกลาง 307 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 40 เป็นคำที่ยังไม่ทราบที่มา 226 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 30

คำ <กระ-,กะ-> ที่มีที่มาจากคำยืม 210 คำนี้ เมื่อจำแนกตามภาษาที่ยืมเข้ามาพบว่าเป็นคำยืมโดยตรงจากภาษาเขมรมากที่สุด คือ 102 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 48 ของคำยืมทั้งหมด เป็นคำยืมบาลี-สันสกฤต 72 คำ โดยเป็นคำยืมโดยตรงจากภาษาบาลี-สันสกฤต 56 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 27 ของคำยืม เป็นคำยืมโดยยืมผ่านทางภาษาเขมร 16 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 8 เป็นคำยืมภาษามลายู 13 คำคิดเป็นอัตราร้อยละ 6 ของคำยืม เป็นคำที่ใช้ร่วมกันอยู่ในภาษาเขมรและมลายู ยังไม่อาจวินิจฉัยได้ว่ายืมโดยผ่านภาษาใดจำนวน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 4 เป็นคำยืมภาษาอื่นๆ 12 คำ เป็นคำยืมโดยตรง 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 4 และเป็นคำยืมโดยยืมผ่านภาษาเขมรหรือภาษามลายูอีก 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 2

คำ <กระ-,กะ-> ที่มาจากการสร้างคำขึ้นใหม่ แยกเป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่จากคำรวมเชื้อสายจำนวน 22 คำ คิดเป็นอัตราเพียงร้อยละ 3 ของคำ <กระ-,กะ-> ที่พบทั้งหมด คำที่สร้างขึ้นใหม่จากคำในภาษาไทยกลางมีจำนวน 307 คำ คำ 307 คำนี้ยังแยกย่อยเป็นคำสร้างขึ้นใหม่จากวิธีต่างๆได้เป็น คำที่เกิดจากการเปลี่ยนเสียง 78 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 26 ของคำสร้างใหม่ เป็นคำผสมแท้ 21 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 7 เป็นคำผสมเทียม 136 คำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 44 และเป็นคำซ้ำเสียงบางส่วน 72 คำคิดเป็นอัตราร้อยละ 23

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า คำ 2 พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วย <กระ-,กะ-> ในภาษาไทยกลางอาจจัดได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. คำ <กระ-,กะ-> ที่เป็นคำ 2 พยางค์เนื่องจากเป็นคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น คำ 2 พยางค์ที่เป็นคำยิมนั้นไม่อาจจะแยก <กระ-,กะ-> ที่อยู่ข้างหน้าออกมาเป็นพยางค์หน้าต่างหากได้

2. คำ <กระ-,กะ-> ที่เป็นคำ 2 พยางค์เนื่องจากมีการนำ <กระ-,กะ-> ไปเติมหน้าคำพยางค์เดียว ทำให้เกิดคำใหม่ที่มีลักษณะเป็นคำ 2 พยางค์ขึ้นต้นด้วย <กระ-,กะ-> นั้น

พยางค์ <กระ-,กะ-> ที่อยู่หน้าคำ 2 พยางค์ที่เป็นคำเกิดใหม่นั้น ยังจำแนกได้เป็น 2 ชนิดคือ

1. เป็นหน่วยเติมหน้าศัพท์ (Prefix) <กระ-> <กะ-> ที่อยู่หน้าคำผานแท้ จัดเป็นหน่วยเติมหน้าศัพท์ที่เติมลงไปแล้วทำให้เกิดคำใหม่ขึ้น คำใหม่ที่เกิดขึ้นจะมีความหมายใหม่ หรือเปลี่ยนชนิดของคำ (เช่น บิ เป็นกริยา เติม <กระ-> เป็น กระบิเป็น คำนาม)

2. เป็นพยางค์ที่เติมลงไปหน้าคำพยางค์เดียว เพื่อให้คำพยางค์เดียวเปลี่ยนเป็นคำสองพยางค์ การเติมพยางค์ <กระ-,กะ-> หน้าคำนี้เป็นวิธีหนึ่งที่นักประพันธ์ใช้เมื่อต้องการเพิ่มพยางค์ให้คำเดิมมีจำนวนพยางค์ครบถ้วนตามบังคับของการประพันธ์ หรือเพื่อให้มีสัมผัสคล้องจองกับคำอื่นในวรรคซึ่งเรียกว่าวิธีอัฒภาส¹ โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยน

ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าหลังจากใช้วิธีอัฒภาสสร้างคำขึ้นเพื่อใช้ในคำประพันธ์แล้วอาจเกิดการเทียบแบบเติมพยางค์ <กระ-,กะ-> ลงไปในคำที่ใช้เป็นคำสามัญในชีวิตประจำวัน ด้วย จึงทำให้คำ <กระ-,กะ-> เพิ่มจำนวนมากขึ้น

---

1. วิธีอัฒภาส เป็นวิธีสร้างคำใหม่วิธีหนึ่งที่ภาษาไทยยืมวิธีการมาจากภาษาบาลี-สันสกฤต ซึ่งเป็นการซ้อนหรือซ้ำอักษรลงหน้าศัพท์ เช่น ขวาล (เรื่อง) เป็น ชัชวาล (รุ่งเรื่อง) ในภาษาไทยก็ได้นำวิธีการนี้มาใช้ เช่น ครั้น ครีก ยิ้ม แยม ใช้อัฒภาสเป็น คะครั้น คะครีก ยะยิ้ม ยะแยม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525:895) คำที่ทำอัฒภาสที่พบใช้ในคำประพันธ์ เช่น ก่อง > กะก่อง เกรอก > กระเกรอก เกลือก > กระเกลือก ต่อมาจึงเพิ่มพยางค์ <กระ-,กะ-> ลงหน้าคำที่ไม่ได้ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ <ก-> ด้วย เช่น ตุ่น > กระตุ่น บ่าง > กระบ่าง เป็นต้น

5.1.2 วิวัฒนาการของคำ <กระ-,กะ->

ผู้วิจัยนำคำ <กระ-,กะ-> ที่พบในสมัยสุโขทัยจำนวน 13 คำ สมัยอยุธยาจำนวน 45 คำ สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นจำนวน 471 คำ สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลางจำนวน 1,112 คำ และสมัยปัจจุบันจำนวน 1,495 คำ รวม 5 สมัยมาเป็นข้อมูลเพื่อศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของรูปคำและจำนวนคำ <กระ-,กะ-> ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยาจนถึงสมัยปัจจุบัน

เมื่อนำคำ <กระ-,กะ-> ที่พบจากสมัยสุโขทัย-ปัจจุบันมาเปรียบเทียบจำนวนคำและความแตกต่างในการใช้รูปเขียนของคำ ผู้วิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงคือ

คำ <กระ-,กะ-> ที่พบในสมัยสุโขทัยและอยุธยาจำนวน 58 คำซึ่งจัดเป็นคำเก่าแก่ที่สุดของคำ <กระ-,กะ-> เมื่อนำมาจัดกลุ่มตามสมัยที่เกิดเป็น 9 กลุ่ม (ดู 4.3) จะเห็นการเปลี่ยนแปลงของรูปเขียนคำ <กระ-,กะ-> คือ คำที่เคยเขียนเป็น <กะ-> ในอัตราร้อยละ 43 สมัยสุโขทัยและอยุธยาลดเหลือเพียงร้อยละ 3 ในสมัยปัจจุบัน ในทางตรงกันข้ามคำที่ใช้แปรกันระหว่าง <กะ-~กระ-> เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากจากเพียงร้อยละ 3 ในสมัยสุโขทัยและอยุธยา เพิ่มเป็นร้อยละ 51 ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นแล้วเพิ่มเป็นร้อยละ 68 ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง แล้วเป็นร้อยละ 54 ในสมัยปัจจุบัน คำที่เขียนแปรกันระหว่าง <กะ-~กระ-> เพิ่มจำนวนขึ้นมากเนื่องจากทั้งคำที่เคยเขียนเป็น <กระ-> และ <กะ-> แต่เพียงอย่างเดียวได้เปลี่ยนมาเป็นคำที่เขียนแปรกันระหว่าง <กะ-~กระ-> ส่วนคำที่เขียนแปรกับรูปเขียนอื่นๆ พบร้อยละ 9 ในสมัยสุโขทัยและอยุธยา แล้วเหลือเพียงร้อยละ 5 ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ร้อยละ 6 ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง และเป็นร้อยละ 10 ในสมัยปัจจุบัน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของจำนวนคำและรูปเขียนคำ<กระ-,กะ-> จากข้อมูลทุกสมัย ผู้วิจัยพบว่าเป็นไปในแนวเดียวกับการเปลี่ยนแปลงของคำ 58 คำข้างต้น กล่าวคือ ในสมัยสุโขทัยและอยุธยามีการเขียนคำโดยใช้รูปคำ<กร-> และ <ก-> ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 40-46 หรือประมาณร้อยละ 40 ของคำ <กระ-,กะ-> ในสมัยนั้น ในสมัยอยุธยาพบว่าเริ่มมีรูปเขียนที่ประวิสรรชนีย์ และพบว่ามี การเขียนแปรกันระหว่าง

<กระ-~กะ-> ในอัตราร้อยละ 4 เมื่อถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น คำส่วนใหญ่เป็น <กะ-> ในอัตราร้อยละ 68 ในขณะที่คำที่เป็น <กระ-> และคำที่เขียนแปรกันระหว่าง<กระ-~กะ-> ลดลงคือเป็นร้อยละ 27 และร้อยละ 4 ตามลำดับ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง คำส่วนใหญ่ยังคงเขียนเป็น <ก-,กะ-> อยู่ แต่จำนวนลดลงเหลือร้อยละ 52 ในขณะที่คำที่เป็น <กระ-> เพิ่มเป็นร้อยละ 15 และคำที่แปรกันระหว่าง <กระ-,กะ-> เพิ่มเป็นร้อยละ 32 เมื่อถึงสมัยปัจจุบันคำส่วนใหญ่เป็นคำที่เขียนแปรกันระหว่าง <กระ-~กะ-> ซึ่งเพิ่มจำนวนเป็นร้อยละ 50 และคำที่เขียนเป็น <กระ-> อย่างเดียวก็เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31 ด้วย แต่คำที่ใช้เป็น <กะ-> กลับลดจำนวนลงเหลือเพียงร้อยละ 13 เท่านั้น ถ้านำคำ <กระ-> และคำที่แปรกันระหว่าง <กระ-~กะ-> ของแต่ละสมัยในสมัยรัตนโกสินทร์มารวมกัน จะพบว่าจำนวนคำที่เขียนเป็น <กระ-> หรือเขียนเป็น <กระ-~กะ-> ได้นั้นเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นลำดับจากร้อยละ 31 เป็นร้อยละ 47 และเป็นร้อยละ 81ในที่สุด การเพิ่มจำนวนขึ้นนี้แสดงว่ารูป <กระ-> เป็นรูปที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในขณะที่รูป <กะ-> ลดความนิยมลง คำส่วนใหญ่จะเขียนเป็น <กระ-> หรือ <กะ-> ก็ได้ แต่คำที่เขียนเป็น<กะ-> ได้อย่างเดียวลดน้อยลง

ส่วนการศึกษาวิวัฒนาการรูปเขียนของคำ <กระ-,กะ-> นั้น พบว่าคำ <กระ-,กะ-> ซึ่งเคยมีรูปเขียนเป็น <กร-,ก-,กั-> ในสมัยสุโขทัยและอยุธยาได้มีการประวิสรรชนีย์ลงไปเป็น <กระ-,กะ-> ส่วนรูป <กั-> นั้นเลิกใช้ไป และคำที่เคยเขียนเป็นรูปอื่นในสมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ตอนต้นและตอนกลางได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นคำ <กระ-,กะ-> ในสมัยปัจจุบัน

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การศึกษารูปเขียนคำ <กระ-~กะ-> ที่เปลี่ยนแปลงจากคำที่เขียนเป็น <กระ->หรือ<กะ-> แต่เพียงอย่างเดียว สะท้อนให้เห็นว่าการออกเสียงก็คงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน จากคำที่เคยออกเสียงเป็น /ka-/ หรือ /kra-/ แต่เพียงอย่างเดียวก็เปลี่ยนเป็นออกเสียงแปรกันไปเป็น /ka-~kra-/ ได้ด้วย

5.2.2 การที่จำนวนคำ <กระ-,กะ-> มีการเพิ่มขึ้นเป็นลำดับในแต่ละสมัยตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นจนถึงปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าคงมีการสร้างคำขึ้นใหม่ในแต่ละสมัยที่จำนวนคำเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากคำส่วนใหญ่ที่พบในสมัยสุโขทัยและอยุธยาเป็นคำยืม แต่เมื่อมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์คำส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นคำยืมและคำสร้างใหม่ คำที่เพิ่งพบในสัพพะจะนะพะสาไทและในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ส่วนหนึ่งก็อาจจะเป็นคำที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ จากการยืมคำภาษาอื่นๆเข้ามาใหม่ หรือสร้างคำขึ้นมาใหม่ก็ได้ เนื่องจากตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4-รัชกาลที่ 6 มีการขยายการศึกษาออกไปสู่สามัญชนมีการตั้งโรงเรียน ตั้งมหาวิทยาลัยขึ้น คนที่รู้หนังสือมีจำนวนเพิ่มขึ้น มีการค้นคว้าหาความรู้ต่างๆเพิ่มขึ้นกว่าสมัยก่อนๆมาก ก็อาจจะมีการยืมศัพท์ใหม่ๆ จากภาษาอื่นเข้ามา ในเวลาเดียวกันก็มีการสร้างคำใหม่เพิ่มขึ้นเพราะต้องการใช้คำมากขึ้นกว่าสมัยก่อนที่คนรู้หนังสือยังมีน้อยและจำกัดขอบเขตการศึกษาอยู่ในแวดวงของบุคคลชั้นสูงและอยู่ในวัดเท่านั้น

5.2.3 การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าภาษาที่เดิมมีลักษณะแตกต่างกันเมื่อมารวมกันอยู่ในที่เดียวกันอาจมีการเปลี่ยนแปลงมามีลักษณะคล้ายคลึงกันได้ ภาษาไทยซึ่งเคยมีคำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียวได้เปลี่ยนเป็นคำสองพยางค์หรือหลายพยางค์ใช้มากขึ้นในภาษา เนื่องจากมาอยู่ร่วมกับภาษาที่คำส่วนใหญ่เป็นคำหลายพยางค์ เช่น ภาษาตระกูลมอญ-เขมร คำหลายพยางค์ในภาษาไทยคงจะเริ่มจากมีการยืมคำสองพยางค์หรือหลายพยางค์เข้ามาใช้ก่อน ต่อมาจึงมีการเปลี่ยนคำพยางค์เดียวในภาษาไทยให้เป็นคำสองพยางค์ โดยเทียบแบบจากคำยืมที่ยืมเข้ามา ซึ่งจะเห็นได้จากคำสองพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วย <กระ-,กะ-> ที่เป็นคำสร้างใหม่ได้มีการเติม <กระ-> <กะ-> ลงไปหน้าคำพยางค์เดียวในภาษาไทยกลาง จากปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าภาษามีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงมามีลักษณะคล้ายคลึงกันได้

5.3 อุปสรรคและข้อจำกัด

5.3.1 เนื่องจากคำ <กระ-,กะ-> ที่ผู้วิจัยศึกษาเป็นคำศัพท์กลุ่มหนึ่งที่มีมากในภาษาไทยกลาง แต่มีอยู่น้อยในภาษาท้องถิ่นอื่นๆ หรือภาษาตระกูลอื่น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะคำ <กระ-,กะ-> ส่วนใหญ่ไม่ใช่คำที่ใช้เป็นสามัญอยู่ในภาษา นักภาษาศาสตร์คนอื่น ๆ จึงไม่ได้บันทึกไว้ ในการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อหาคำร่วมเชื้อสาย ซึ่งต้องใช้ข้อมูลของนักภาษาและนักภาษาศาสตร์คนอื่น ๆ จึงอาจไม่ครบถ้วนและผู้วิจัยจำเป็นต้องตีความไปตามข้อมูลที่พบนั้น ผลการวิจัยจึงขึ้นอยู่กับข้อมูลด้วย

5.3.2 ข้อมูลในสมัยสุโขทัยและอยุธยาที่ใช้สำหรับการศึกษาวิวัฒนาการนั้น พบอยู่น้อยมากเมื่อเทียบกับข้อมูลสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีพจนานุกรมรวบรวมคำไว้แล้ว การศึกษาและการตีความจึงต้องทำไปตามข้อมูลที่มีอยู่และ แม้ในสมัยรัตนโกสินทร์เอง พจนานุกรมบางเล่มก็เก่าและลบลือนมาก เช่น พจนานุกรมสยามบางคำลบลือนจนไม่สามารถอ่านออกก็มี

5.4 ข้อสังเกต

5.4.1 ผู้วิจัยพบว่าพจนานุกรมแต่ละเล่มได้ให้ความสำคัญกับรูป<กะ-><กระ-> แตกต่างกัน ในพจนานุกรมสยามคำส่วนใหญ่เป็นรูป <กะ-> แทบจะไม่พบคำที่ใช้เป็น <กระ-> หรือ <กะ--กระ->เลย ทำให้สันนิษฐานว่าพจนานุกรมสยามให้ <กะ->เป็นคำหลักไม่ได้สนใจคำ <กระ>¹ ส่วนอักขรวิธานศรับท์ให้ทั้งคำ <กะ-> และ <กระ-> เป็น

---

1. เอกสารในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเล่มอื่น ๆ มีการใช้คำ <กระ-> อยู่ด้วย แสดงว่าในสมัยนั้นมีคำที่ใช้เป็น <กระ-> อยู่ แต่พจนานุกรมสยามไม่ได้นำมาใส่ไว้

ศัพท์หลัก แสดงว่าให้ความสำคัญกับคำทั้ง 2 คำเท่าเทียมกัน ทำนองเดียวกับพจนานุกรมภาษาไทย-อังกฤษที่รวมรูปแปรทั้งหมดไว้ด้วยกัน แล้วให้นิยามคำศัพท์เพียงครั้งเดียว เมื่อมาถึงพจนานุกรมลับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 คำที่เป็นคำศัพท์หลักคือ <กระ-> แสดงว่าให้ความสำคัญกับคำ<กระ-> มากกว่า แล้วจึงจัดให้คำที่ใช้แปรเป็นรูป <กะ-> ได้ด้วยมาเรียงรวมกันไว้โดยไม่ได้ให้นิยามศัพท์อีก อาจกล่าวได้ว่า พจนานุกรมลับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 วิเคราะห์ให้ <กระ-> เป็นศัพท์หลัก เนื่องจากเป็นคำที่พบใช้บ่อยกว่า <กะ-> ซึ่งต่างจากพจนานุกรมสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและตอนกลางที่มักจะให้คำ <กะ-> เป็นศัพท์หลัก

ในพจนานุกรมลับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พบคำจำนวนมากที่ไม่พบในพจนานุกรมเล่มอื่น ในคำ <กระ-,กะ-> ที่พบบางคำเขียนคำ <กระ-~กะ-> แต่บางคำเขียนเป็น <กระ-> อย่างเดียว และบางคำก็เขียนเป็น <กะ-> อย่างเดียว เมื่อดูจากรายละเอียดที่แสดงไว้ในพจนานุกรมพบว่าคำที่เป็นคำกลอน หรือเป็นคำแผลงที่พบอยู่ในคำประพันธ์ไม่ใช่คำที่ใช้เป็นสามัญ เช่น กระสรวล กระหอย กระหยด กระเอิก มักจะเป็นคำที่ใช้เป็น <กระ-> อย่างเดียว ส่วนคำที่เป็นคำภาษาถิ่นต่างๆ เช่น กะอูบ กะแอน กะโลง กะปอม กะโกระ จะเป็นคำที่ใช้เป็น <กะ-> อย่างเดียว ส่วนคำที่เขียนเป็น <กะ-~กระ>

ผู้วิจัยพบว่าบางคำเป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไป เช่น กะปอง ~ กระปอง กะเถิบ ~ กระเถิบ กะแสะ ~ กระแสะ ทำให้สันนิษฐานว่าคงเนื่องจากเป็นคำที่ใช้บ่อยในภาษาจึงเกิดการใช้แปรกันขึ้นเนื่องจากในเวลาทีพูดจากันอาจจะมีการเทียบแบบกับคำที่มีอยู่เดิมทำให้ /ka-/ เปลี่ยนเป็น /kra-/ หรือคำที่เคยใช้เป็น /kra-/ เวลาพูดเร็ว อาจมีการละเสียงที่ 2 ของพยัญชนะควบคล้ำ /kra-/ ทำให้เหลือเพียงพยัญชนะต้นเดียว /ka-/ ก็ได้

ดังนั้นพจนานุกรมลับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 จึงมีคำมากกว่าพจนานุกรมเล่มอื่น เพราะมีการเก็บข้อมูลมากจากทั้งคำประพันธ์และคำภาษาถิ่น และมีการใช้คำที่กำหนดต่างจากพจนานุกรมอื่น คือกำหนดให้คำส่วนใหญ่เป็น <กระ-> มากกว่าที่จะเป็น <กะ->

5.4.2 คำ <กระ-,กะ-> ที่ปรากฏในศัพท์พจนานุกรมภาษาไท แต่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 แสดงว่าคำนั้นเลิกใช้ไปในสมัยปัจจุบันนั้น พบว่ายังอยู่ในภาษาถิ่น ทำให้เห็นได้ว่า ภาษาถิ่นยังใช้คำศัพท์เก่าอยู่ในขณะที่ภาษาไทยกลางเลิกใช้ไปแล้ว ตัวอย่างเช่น

<u>กจาน</u>	To put rice in a ragout; plate. [(ตักข้าวใส่ในน้ำแกง; จาน (ragout - อาหารชนิดหนึ่ง)) (ศัพท์พจนานุกรมภาษาไท)]
<u>จาน</u> ¹	ก. ภาชนะใช้เฉพาะกับอาหารในจาน เช่น เอน้ำแกง จานข้าว - เอน้ำแกงราดข้าว (พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้)
<u>ลูกโดด</u>	Rounds of a ladder (ศัพท์พจนานุกรมภาษาไท)
<u>ลูกโดด</u>	ขั้นกะโดด (พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้)
<u>กะตัน</u>	Back of the neck (ศัพท์พจนานุกรมภาษาไท)
<u>กะตัน</u>	ท้ายทอย (พจนานุกรมภาษาอีสาน)

ภาษาถิ่นสามารถรักษาลักษณะเก่าแก่ไว้ได้มากกว่าคำภาษาไทยกลาง เช่น การใช้คำศัพท์ที่เป็นคำยืมภาษาเขมร ไทยใต้ยังคงลักษณะเก่าที่คล้ายกับคำยืมในภาษาเขมรมากกว่าคำศัพท์ในภาษาไทยกลาง ตัวอย่าง เช่น

เขมร	ไทยใต้	ไทยกลาง
'ตันกระทิง' <ขุทิง> /ขุติง/	ทิง /thi:ŋ/	
'ปลากะทิง' <ขุซิง> /ขุจิง/		กระทิง 'ตันไม้; วั; ปลา'
'วักระทิง' <ขุทิง> /ขุติง/	ทิง /thi:ŋ/	

1. คำ 2 พยางค์ในภาษาไทยกลางมักจะเป็นคำพยางค์เดียวในภาษาถิ่นใต้ เช่น กระจก > จก กระจง > จง กระจ้อน > จ้อน คำว่า กจาน จึงเป็น จาน ดังนั้นคำว่า จาน ในภาษาถิ่นใต้ คงเป็นคำเดียวกับ กจาน ในศัพท์พจนานุกรมภาษาไท

ในภาษาเขมร ต้นกระทิง ปลายกระทิง และหัวกระทิง เป็นคำศัพท์ต่างกันเป็น 3 ศัพท์ ในภาษาถิ่นใต้ คำปลายกระทิงและหัวกระทิงเกิดการรวมกันขึ้นโดยใช้คำว่า ทิง/thi:ŋ⁵/ เหมือนกัน แต่ต้นกระทิง ใช้คำว่า ทิง /th+ŋ⁵/ ซึ่งยังคงคล้ายกับคำเดิมใน ภาษาเขมร แต่ในภาษาไทยกลางนั้นใช้คำว่า กระทิง รูปเดียวแล้วหมายความถึง ต้นกระทิง ปลายกระทิง และหัวกระทิงด้วย

5.4.3 คำ <กระ-,กะ-> ที่พบในภาษาถิ่นเหนือ ถิ่นอีสานและถิ่นใต้มีทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากคำ <กระ-,กะ-> ในภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสานมีคำ 2 พยางค์ขึ้นต้นด้วย <กะ-> จำนวนมาก คำเหล่านี้บางคำก็มีเสียงและความหมายคล้ายคลึงกับภาษาไทยกลาง (เช่นภาษาไทยกลางว่ากระเจียว ภาษาอีสานว่า กะเจียว ภาษาไทยกลางว่า กระเทย ภาษาอีสานว่า กะเทือย) บางคำก็ใช้ในความหมายแตกต่างออกไป (เช่น ภาษาไทยกลางว่า กระจุด `ชื่อพรรณไม้ชนิดหนึ่ง...ใช้สานเสื่อหรือกระสอบ' ภาษาอีสาน คำว่า กระจุด หมายถึง `กระสอบ' ภาษาไทยกลางว่า กระบอง `ไม้สั้น สำหรับใช้ตี มีรูปกลมบ้าง เหลี่ยมบ้าง คล้ายพลองแต่สั้นกว่า' ภาษาอีสานคำว่า กระบอง หมายถึง `ได้ `ของใช้สำหรับจุดไฟให้สว่างหรือทำเชื้อเพลิง') ฯลฯ บางคำก็เป็นคำภาษาอีสานที่ไม่พบในภาษาไทยกลาง ก็มี (เช่น กะครุ `ภาชนะใช้ตักน้ำ' กะโค `ค้อยยังชั่ว ดีขึ้น' กะตอด `หูด' กะด่าบ `ปิ่นกระเถิบโดยใช้เท้าทั้งสองประกบกับลำต้นมะพร้าว' เมื่อเทียบกับคำที่พบในภาษาถิ่นเหนือ คำภาษาไทยถิ่นเหนือมีคำ 2 พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วย <กระ-,กะ-> น้อยมาก แม้แต่คำเรียกชื่อพืช สัตว์ต่างๆ ที่ภาษาไทยกลางใช้เป็นคำ <กระ-,กะ-> ภาษาถิ่นเหนือก็จะใช้ต่างออกไป (เช่น เรียกต้นกระเบียด ว่า งุ่น เรียกต้นกระเจียบ ว่า ต้นเสงเครงเรียกต้นกระทุ่มบก ว่า ทองเหลือง เรียกต้นกระสังว่า ผักรากกล้วย เรียกปลายกระทิงว่า ลิก เป็นต้น) ภาษาถิ่นใต้เป็นภาษาถิ่นที่มีคำ <กระ-,กะ-> ใช้ร่วมกับภาษาไทยกลางมากที่สุด แต่ในภาษาไทยถิ่นใต้จะตัดพยางค์ <กระ-,กะ-> ทิ้งไปเหลือแต่พยางค์หลังอยู่เท่านั้น (เช่น กระจก > จก กระจับ > จับ กระชาย > ชาย เป็นต้น

5.4.4 การศึกษาคำยืมในภาษามลายูพบว่า คำที่เป็นเสียงกักก้อง /b d j g/ ในภาษามลายูได้เปลี่ยนเป็นเสียงกัก-ไม่ก้อง-มีลม/ph th ch kh/ ในภาษาไทยปัจจุบันเช่น kébal > /kraphan/ การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า คำยืมเหล่านี้คงยืมมานานแล้วตั้งแต่สมัยที่ภาษาไทยยังมีเสียง กัก-ก้อง อยู่ในภาษา เนื่องจากคำในภาษามลายูเป็นเสียง กัก-ก้อง และคำยืมเหล่านี้เขียนด้วยอักษรต่ำในภาษาไทยกลาง (อักษรต่ำในภาษาไทยกลาง ได้รับการสืบสร้างเป็นเสียงก้องในภาษาไทยดั้งเดิม) ต่อมาเสียงกัก-ก้องในภาษาไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นเสียง กัก-ไม่ก้อง-มีลม คำที่เป็นคำยืมมลายู จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเสียง กัก-ก้อง เป็นเสียง กัก-ไม่ก้อง-มีลมด้วย การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้สันนิษฐานได้ว่าการยืมคำภาษามลายูเข้ามาใช้นั้นคงมีมาก่อนที่ภาษาไทยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะจากเสียงกัก-ก้อง(*b*d*j*g) เป็นเสียง กัก-ไม่ก้อง-มีลม (ph th ch kh) ซึ่งเขียนแทนด้วยอักษรต่ำ (พ ท ช ค)ในภาษาไทยกลางปัจจุบัน

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ควรมีการศึกษาคำ 2 พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์รูปอื่นๆ เช่น <ประ-, ตระ-, สะ-, พะ-> ฯลฯ ว่าคำเหล่านั้นเป็นคำที่มีที่มาและวิวัฒนาการมาอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างจากคำ 2 พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วย <กระ-, กะ-> หรือไม่อย่างไร ถ้าได้ศึกษาคำ 2 พยางค์ทำนองนี้ทั้งหมด อาจทำให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยที่ทำให้เกิดคำ 2 พยางค์จำนวนมากได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5.5.2 น่าจะมีการนำรายการคำศัพท์ <กระ-, กะ-> ที่ใช้อยู่ในภาษาไทยกลางไปเก็บข้อมูลภาคสนามภาษาไทถิ่น และภาษาถิ่นอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องทางเชื้อสายกับภาษาไทย เช่น ภาษา Laqua Lati Gelao ซึ่งเป็นกลุ่มกะได และภาษา Hlai Be Mak Kam Sui ที่เป็นกลุ่มที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างไทกับกะได ที่อยู่ทั้งในและนอกประเทศไทย เป็นการขยายขอบเขตการศึกษาออกไปเพื่อทำให้เห็นภาพรวมชัดเจนยิ่งขึ้นว่า คำ<กระ-, กะ-> นี้มีที่มาอย่างไร

5.5.3 ควรจะมีการทำวิจัยเพื่อพิสูจน์สมมติฐานในมุมมองที่ว่า ภาษาไทยเดิมอาจมีคำหลายพยางค์ แล้วต่อมาจึงกร่อนเป็นคำพยางค์เดียว แล้วพัฒนามีเสียงวรรณยุกต์ขึ้น เพื่อพิสูจน์สมมติฐานของ Benedict ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับออสโตรเนเซียนว่าในระดับของออสโตร-ไทน์ ภาษาไทยเป็นคำหลายพยางค์ แล้วต่อมาเกิดการกร่อนของพยางค์หน้า ทำให้เหลือเป็นคำพยางค์เดียว แล้วจึงพัฒนาเสียงวรรณยุกต์ขึ้น เพื่อทดแทนเสียงพยางค์หน้าที่กร่อนหายไปใช่หรือไม่ อาจเป็นไปได้ว่า คำบางส่วนอาจเป็นคำหลายพยางค์มาก่อนแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงกลายเป็นคำพยางค์เดียว และในเวลาเดียวกันคำพยางค์เดียวอาจเปลี่ยนแปลงกลายเป็นคำหลายพยางค์ได้เช่นกัน จึงควรมีการตรวจสอบในมุมมองเพื่อความมั่นใจยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย